

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 30.07.2015, sp. zn. 4 To 67/2015, ECLI:CZ:VSPH:2015:4.TO.67.2015.1

Číslo: 35/2017

Právní věta: I. Návrh státního zástupce podle § 72 odst. 1, 2 tr. ř. je specifickým procesním úkonem, z jehož obsahu musí vyplývat, že státní zástupce navrhuje ponechání obviněného ve vazbě. Za takový návrh však nelze pokládat např. přípis státního zástupce, jímž podle § 73b odst. 2 věta druhá tr. ř. pouze předkládá soudu žádost obviněného o propuštění z vazby, nebo stížnost státního zástupce proti usnesení, kterým soud rozhodl o přípustnosti přijetí peněžité záruky podle § 73a odst. 2 písm. a) tr. ř. II. Patnáctidenní lhůta k podání návrhu státního zástupce na vydání rozhodnutí soudce o dalším trvání vazby podle § 72 odst. 2 tr. ř. je prekluzivní, jejím marným uplynutím nepřichází v úvahu další trvání vazby obviněného a nemohou trvat ani instituty vazbu nahrazující podle § 73 a § 73a tr. ř. V takovém případě je třeba vydat příkaz k propuštění obviněného z vazby podle § 73b odst. 6 per analogiam tr. ř.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 30.07.2015

Spisová značka: 4 To 67/2015

Číslo rozhodnutí: 35

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Trvání vazby, Vazba

Předpisy: § 72 odst. 1 tr. ř.
§ 72 odst. 2 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Vrchní soud v Praze ke stížnosti obviněného L. T. podle § 149 odst. 1 písm. a) tr. ř. zrušil usnesení státního zástupce Vrchního státního zastupitelství v Praze ze dne 24. 6. 2015, č. j. VZV 12/2014-1352, a sám nově rozhodl o zrušení peněžité záruky, dohledu probačního úředníka a předběžného opatření spočívajícího v uloženém zákazu vycestování do zahraničí v usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 18. 12. 2014, sp. zn. 0 Nt 3826/2014.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Napadeným usnesením rozhodl státní zástupce Vrchního státního zastupitelství v Praze v trestní věci obviněného L. T., stíhaného pro zvláště závažný zločin účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku, zločin legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 odst.

1 písm. a), b), odst. 4 písm. a), b), c) tr. zákoníku a zločin neoprávněné podnikání podle § 251 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zákoníku, spáchaných ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, o žádosti obviněného L. T. podané dne 12. 6. 2015 jeho obhájcem, o zrušení peněžitě záruky, dohledu probačního úředníka a předběžného opatření tak, že

1. podle § 73 odst. 1 písm. c) tr. ř. a contr. se žádost o zrušení dohledu probačního úředníka zamítá,
2. podle § 73a odst. 5 tr. ř. se žádost obviněného o zrušení peněžitě záruky zamítá, a
3. podle § 88n odst. 3 tr. ř. se žádost obviněného o zrušení předběžného opatření spočívajícího v uložení zákazu vycestování do zahraničí zamítá.

2. V odůvodnění usnesení poukázal státní zástupce na to, že dne 15. 6. 2015 mu byl doručen návrh obhájce obviněného L. T. na zrušení peněžitě záruky, probačního dohledu a předběžného opatření. V odůvodnění usnesení jsou shrnuty důvody návrhu, které jsou obdobné jako nynější stížnostní námitky (viz níže). Státní zástupce k tomu uvedl, že vznesené výhrady se primárně týkají rozhodnutí soudu ze dne 22. 10. 2014, resp. ze dne 18. 12. 2014, proti kterému je přípustný opravný prostředek, který však obviněný ani jeho obhájce nepodali. Formálně vzato je předmětná žádost podle obsahu stížností proti zmíněným rozhodnutím soudu. Státní zástupce není o stížnosti proti rozhodnutí soudu oprávněn rozhodovat. Výhradu týkající se absence návrhu státního zástupce podle § 72 odst. 2 tr. ř. státní zástupce odmítl s odůvodněním, že § 72 odst. 1 tr. ř. se primárně vztahuje na rozhodování o dalším trvání, tj. prodloužení vazby, a je sporný výklad, že by v tomto režimu musel státní zástupce podávat i návrh na propuštění obviněného z vazby. Podle § 71 odst. 1 tr. ř. je totiž státní zástupce o propuštění z vazby povinen rozhodnout v okamžiku, kdy má za to, že důvody vazby pominuly nebo že je lze nahradit některým z opatření uvedených v § 73 a 73a tr. ř. Z toho plyne, že pokud by státní zástupce podával soudu návrh na propuštění z vazby, jednal by v rozporu s tímto ustanovením trestního řádu, neboť by vědomě způsobil stav, kdy až do rozhodnutí soudu obviněný bude omezen na svobodě, a to za situace, kdy státní zástupce již dospěl k závěru, že důvody vazby pominuly nebo je lze nahradit, takže byl povinen sám neprodleně rozhodnout. Nad rámec výše uvedeného má státní zástupce za to, že návrh na prodloužení lhůty fakticky podán byl. Za takový návrh je možno považovat jak přípis státního zástupce ze dne 9. 9. 2014, kterým soudu předložil žádost obviněného o propuštění z vazby, tak i stížnost státního zástupce ze dne 7. 10. 2014 proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4, sp. zn. 0 Nt 3826/2014, ze dne 30. 9. 2014, kterým bylo rozhodnuto podle § 73a odst. 2 písm. a) tr. ř., že přijetí peněžitě záruky v náhradu vazebních důvodů podle § 67 písm. a), c) tr. ř. u obviněného L. T. je přípustné a výše peněžitě záruky byla stanovena částkou 5 mil. Kč. Každé podání je třeba ve smyslu § 59 odst. 1 tr. ř. posoudit podle jeho obsahu, i když je nesprávně označeno. Státní zástupce již ve shora citovaném přípise ze dne 9. 9. 2014 a pak ve stížnosti ze dne 7. 10. 2014 zřetelně formuloval stanovisko, že důvody vazby trvají i nadále, a vyslovil návrh, aby vazba obviněného trvala i nadále. S ohledem na popsanou procesní situaci, kdy soud dříve než 15 dnů před uplynutím lhůty tří měsíců rozhodl o žádosti obviněného o propuštění z vazby tak, že jsou dány podmínky pro nahrazení vazby peněžitou zárukou, a též ještě před uplynutím stanovené lhůty tří měsíců rozhodl, byť nepravomocně, i o propuštění obviněného z vazby, je státní zástupce přesvědčen, že namítaný postup státního zástupce i soudu není v rozporu s trestním řádem. Proto státní zástupce žádosti nevyhověl, když neshledal ani to, že by podmínky pro zrušení nebo změnu výše peněžitě záruky či zrušení uloženého předběžného opatření nastaly z jiných než namítaných důvodů.

II.

Stížnost

3. Proti tomuto usnesení podal obviněný L. T. stížnost, kterou odůvodnil prostřednictvím svého obhájce. Připomněl, že Obvodní soud pro Prahu 4 sám v odůvodnění svého usnesení ze dne 18. 12. 2014 uvedl, že usnesení ze dne 22. 10. 2014 vydal proto, že měl na paměti nutnost rozhodnout do tří měsíců od právní moci od posledního rozhodování o vazbě, kdy musel rozhodnout do 22. 10. 2014, neboť právě v tento den by uplynula doba od právní moci rozhodnutí o vzetí do vazby, přičemž návrh na ponechání ve vazbě nebyl státním zástupcem podán. Podle názoru obvodního soudu rozhodnutí o přípustnosti přijetí peněžitě záruky není rozhodnutím o vazbě ve vlastním slova smyslu. Dále stěžovatel uvedl, že nesouhlasí s názorem státního zástupce, že předložení žádosti obviněného o propuštění z vazby soudu podle § 73b odst. 2 tr. ř., případně podání stížnosti proti usnesení soudu o přípustnosti peněžitě záruky podle § 74 odst. 1 tr. ř., je návrhem podle § 72 odst. 1 tr. ř. Nezbytnou podmínkou pro rozhodnutí soudu o dalším trvání vazby po uplynutí tří měsíců od právní moci předcházejícího rozhodnutí o vazbě je přitom právě návrh státního zástupce. Jak vyplývá z § 73b odst. 3 tr. ř., není-li návrh podán, není soudce oprávněn o dalším trvání vazby sám rozhodnout. Přitom jak lhůta pro předložení návrhu státního zástupce, tak lhůta pro rozhodnutí soudu jsou lhůtami propadnými. V dané věci je ovšem zřejmé, že státní zástupce návrh v zákonné lhůtě nepodal. Proto měl postupovat podle § 72 odst. 1 poslední věty tr. ř. *per analogiam* a vydat příkaz k propuštění obviněného z vazby na svobodu. Pokud tak neučinil státní zástupce, měl to učinit soud. Ani to se však nestalo a obviněný zůstal až do 23. 12. 2014 ve vazbě, aniž pro to byly splněny zákonné podmínky. Pokud tedy Obvodní soud pro Prahu 4 usnesením ze dne 18. 12. 2014, které nabylo právní moci dne 23. 12. 2014, rozhodl o propuštění obviněného z vazby na svobodu za současného nahrazení vazby peněžitou zárukou, dohledem probačního úředníka a zákazem vycestování do zahraničí, postupoval v rozporu se zákonem. O nahrazení vazby totiž nemělo být vůbec rozhodováno, neboť nejpozději dne 22. 10. 2014 měl být obviněný na základě příkazu k propuštění podle § 73b odst. 6 tr. ř. z vazby propuštěn na svobodu bez jakýchkoliv omezení. Stěžovatel konečně dodává, že ani z usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 22. 10. 2014, ani z usnesení téhož soudu ze dne 18. 12. 2014 nevyplývá, jaké vazební důvody u obviněného nadále trvají a zda nějaké existují, aby bylo nutno vazbu nahrazovat jinými instituty. To nabývá na významu zejména u uložení předběžného opatření zákazu vycestování do zahraničí, které je možno uložit pouze v případě existence důvodu vazby předstížené podle § 67 písm. c) tr. ř. Stěžovatel navrhl, aby Vrchní soud v Praze napadené usnesení státního zástupce zrušil a aby sám rozhodl o zrušení peněžitě záruky ve výši 5 mil. Kč, kterou za něho složil J. S., probačního dohledu a předběžného opatření, jímž byl stěžovateli uložen zákaz vycestování do zahraničí, o kterých bylo rozhodnuto usnesením Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 18. 12. 2014, sp. zn. 0 Nt 3826/2014.

III.

Důvodnost stížnosti

4. Z podnětu podané stížnosti Vrchní soud v Praze přezkoumal podle § 147 odst. 1 tr. ř. správnost výroku napadeného usnesení, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a dospěl k závěru, že stížnost obviněného je důvodná.

5. Obviněný L. T. byl vzat do vazby usnesením Obvodního soudu pro Prahu 4, sp. zn. 0 Nt 3641/2014, ze dne 13. 6. 2014, s účinností od 11. 6. 2014, a to z důvodů uvedených v § 67 písm. a), b), c) tr. ř. Toto usnesení nabylo právní moci dne 22. 7. 2014, kdy Městský soud v Praze svým usnesením sp. zn. 8 To 314/2014 zamítl stížnost obviněného proti usnesení o vzetí do vazby. Usnesením státního zástupce Vrchního státního zastupitelství v Praze ze dne 29. 8. 2014 byl důvod vazby koluzní u obviněného zrušen.

6. Dne 9. 9. 2014 postoupil státní zástupce soudu žádost obviněného ze dne 2. 9. 2014 o propuštění z vazby, na základě níž Obvodní soud pro Prahu 4 usnesením ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. 0 Nt 3826/2014, rozhodl podle § 73a odst. 2 písm. a) tr. ř., že přijetí peněžitě záruky v náhradu vazebních

důvodů podle § 67 písm. a), c) tr. ř. u obviněného L. T. je přípustné, a výše peněžitě záruky byla stanovena částkou 5 000 000 Kč. Stížnost státního zástupce Městský soud v Praze usnesením ze dne 21. 10. 2014, sp. zn. 8 To 473/2014, zamítl jako nedůvodnou.

7. Obvodní soud pro Prahu 4 usnesením ze dne 22. 10. 2014, sp. zn. 0 Nt 3826/2014, rozhodl o propuštění obviněného z vazby za současného přijetí písemného slibu, peněžitě záruky ve výši 5 mil. Kč, uložení dohledu probačního úředníka a předběžného opatření spočívajícího v zákazu vycestování do zahraničí. Proti tomuto usnesení podal státní zástupce stížnost, z jejíhož podnětu Městský soud v Praze napadené usnesení zrušil svým usnesením ze dne 2. 12. 2014, sp. zn. 8 To 528/2014, byť z jiných než státním zástupcem namítaných důvodů (v podstatě z procesních důvodů, které jsou zde nepodstatné), a uložil Obvodnímu soudu pro Prahu 4, aby ve věci znovu jednal a rozhodl.

8. Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 18. 12. 2014, sp. zn. 0 Nt 3826/2014, byl obviněný L. T. propuštěn z vazby na svobodu za současného přijetí peněžitě záruky ve výši 5 mil. Kč, písemného slibu obviněného, uložení dohledu probačního úředníka a předběžného opatření, jímž byl obviněnému uložen zákaz vycestování do zahraničí. Toto usnesení nabylo právní moci dne 23. 12. 2014 a téhož dne byl obviněný propuštěn z vazby na svobodu.

9. Z obsahu předloženého spisového materiálu nepochybně vyplývá, že nebyl podán návrh na rozhodnutí o dalším trvání vazby ve smyslu § 72 odst. 2 tr. ř. ve lhůtě nejpozději 15 dnů před uplynutím lhůty tři měsíců stanovené v § 72 odst. 1 tr. ř. Podle tohoto ustanovení nejpozději každé tři měsíce od právní moci rozhodnutí o vzetí do vazby nebo právní moci jiného rozhodnutí o vazbě je v přípravném řízení soudce povinen rozhodnout na návrh státního zástupce o tom, zda se obviněný i nadále ponechává ve vazbě, nebo zda se z vazby propouští. Jinak musí být obviněný neprodleně propuštěn z vazby. Podle § 72 odst. 2 tr. ř. návrh státního zástupce na vydání rozhodnutí soudce o dalším trvání vazby podle odst. 1 je třeba doručit soudu nejpozději 15 dnů před uplynutím lhůty tři měsíců. Také tato patnáctidenní lhůta je podle teorie i soudní praxe (i přes nejasné znění zákona) tzv. propadná a v případě jejího nerespektování je třeba postupovat podle § 72 odst. 1 poslední věty tr. ř. *per analogiam* a vydat příkaz k propuštění obviněného z vazby na svobodu, a to podle § 73b odst. 6 věta druhá tr. ř. *per analogiam* (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář. 7. vydání. Praha: C.H. Beck, 2013, s. 834).

10. V případě, že státní zástupce považoval vazbu obviněného L. T. i nadále za nezbytnou (tj. neshledal-li by důvody k rozhodnutí podle § 73b odst. 6 věty první tr. ř.), měl návrh podat, což platí bez ohledu na to, jak bylo nakonec soudem o vazbě rozhodnuto, tedy v tomto případě propuštěním z vazby na základě přijetí institutů nahrazujících vazbu. Nelze se ztotožnit s názorem státního zástupce, že fakticky uvedený návrh podán byl, neboť je za něj možno považovat jak přípis státního zástupce ze dne 9. 9. 2014, tak i stížnost státního zástupce ze dne 7. 10. 2014. Ve skutečnosti je návrh státního zástupce podle § 72 odst. 2 tr. ř. specifickým procesním úkonem a za takový návrh lze považovat jen takto výslovně označené podání s určitými náležitostmi, které jsou uvedeny v pokynu obecné povahy NSZ č. 8/2009 (viz str. 834–835 citovaného Komentáře). Každopádně musí z návrhu explicitně vyplývat, že jde o tento procesní návrh na „prodloužení“ vazby, resp. ponechání ve vazbě, jak ostatně vyplývá i z ustanovení § 59 odst. 4 tr. ř., které tu lze však aplikovat jen v omezené míře.

11. Je dále nepochybné, že tříměsíční lhůta stanovená v § 72 odst. 1 tr. ř. v daném případě skončila dne 22. 10. 2014, neboť se počítala od zmíněného rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 22. 7. 2014, sp. zn. 8 To 314/2014, jímž městský soud zamítl stížnost obviněného proti rozhodnutí o vzetí do vazby. Před dnem 22. 10. 2014 nebylo v této věci vydáno žádné jiné rozhodnutí o vazbě ve smyslu § 72 odst. 1 tr. ř. Vrchní soud se ztotožňuje s názorem Obvodního soudu pro Prahu 4 vysloveným v jeho usnesení ze dne 18. 12. 2014, sp. zn. 0 Nt 3826/2014, že rozhodnutí o přípustnosti přijetí peněžitě záruky, které bylo vydáno dne 30. 9. 2014, takovým rozhodnutím není. Takový názor je i v souladu s aktuálním komentářem k trestnímu řádu (viz str. 832–833 citovaného Komentáře) a

shoduje se na něm soudní praxe s tím, že zde nelze užít výčtu rozhodnutí o vazbě uvedeného v § 74 odst. 1 tr. ř., neboť v tomto případě jde pouze o rozhodnutí, která zakládají další trvání vazby, případně rozšíření vazebních důvodů apod.

12. Z uvedeného vyplývá, že stěžovatel důvodně namítl, že dne 22. 10. 2014 mělo být postupováno podle § 73b odst. 6 věty druhé tr. ř. *per analogiam* a měl být vydán pouze příkaz k propuštění obviněného z vazby, aniž mělo být rozhodováno o propuštění obviněného z vazby za přijetí uvedených institutů nahrazujících vazbu. Je sice pravda – jak uvádí státní zástupce –, že obviněný proti tomuto usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 22. 10. 2014 nepodal stížnost, a nedomáhal se již tehdy nápravy, to však nic nemění na faktu nezákonnosti uvedeného rozhodnutí. Vrchní soud v Praze sice nemůže formálně přezkoumávat, popřípadě zrušit toto rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 22. 10. 2014 ani následující rozhodnutí ze dne 18. 12. 2014, nicméně musí pro rozhodnutí v této věci posoudit jako předběžnou otázku ve smyslu § 9 odst. 1 tr. ř. zákonnost tohoto rozhodnutí a to, zda byl řádně podán návrh podle § 72 odst. 2 tr. ř., a zda tedy přicházelo v úvahu další opodstatněné a zákonné trvání vazby. Jestliže vazba vůbec v úvahu nepřicházela, pak nebylo možné ji ani nahradit uvedenými instituty.

13. Takto měl věc posuzovat již státní zástupce Vrchního státního zastupitelství v Praze při rozhodování o návrhu obviněného, resp. jeho obhájce na zrušení zmíněných institutů nahrazujících vazbu. I když tedy bylo chybné již zmíněné rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 4, měl státní zástupce za stávající situace přistoupit k nápravě tím, že by zrušil peněžitou záruku, dohled probačního úředníka a předběžné opatření spočívající v uložení zákazu vycestování do zahraničí obviněnému. Pokud tak neučinil, odporuje napadené usnesení zákonu.

14. Jen pro úplnost vrchní soud uvádí, že lichá je stížnostní námitka napadající nedostatečný obsah uvedených dvou usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 22. 10. 2014 a ze dne 18. 12. 2014 z hlediska odůvodnění vazebních důvodů, neboť především tato rozhodnutí nejsou v tomto smyslu předmětem nynějšího přezkumu a kromě toho z jejich obsahu ve spojení s předchozími vazebními rozhodnutími v této věci lze dovodit důvody vazby shledávané u obviněného L. T.

15. Z důvodů výše uvedených tedy Vrchní soud v Praze shledal stížnost obviněného důvodnou, a proto podle § 149 odst. 1 písm. a) tr. ř. napadené usnesení státního zástupce zrušil a sám rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto usnesení. Není sice zcela jasné, proč Obvodní soud pro Prahu 4 rozhodoval o zákazu vycestování do zahraničí podle § 88b tr. ř., a nikoli podle § 73 odst. 4 a § 73a odst. 3 tr. ř., nicméně v návaznosti na tento postup vrchní soud rozhodl o zrušení tohoto institutu podle § 88n odst. 3 tr. ř.